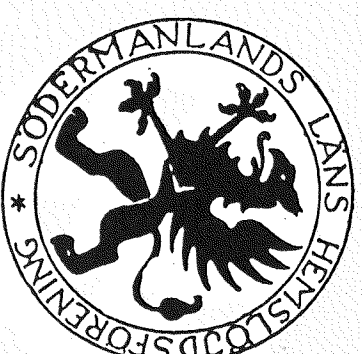

HANDLAGET

TIDNING FÖR SÖDERMANLANDS LÄNS HEMSLÖDSFÖRENING

NR 1 1992

UPPROP OM SLÖJDENS ROLL I GRUND- SKOLAN

Strax innan jul gav utbildningsdepartementet nya direktiv till utredningsgruppen som skall revidera läroplanen för grundskolan.

Direktiven innebär bl.a. att skolslöjden fr.o.m 1994 kan komma att bli ett frivilligt tillvalsämne i grundskolan. Om så blir fallet har samhället därmed markerat att teoretisk kunskap är mera värd än praktisk. Då kommer också de sociala skillnaderna i skolan att öka och skolslöjden blir ett lägstatusämne p.g.a att eleverna/föräldrarna väljer för skolkarriären mer "viktiga" ämnen.

Föreningen Sveriges hemslöjdskonsulenter, Svenska vävrådet och Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund kommer bl.a. genom skrivelser och uppvakningar att protestera mot dessa tankegångar.

ALLA KAN HJÄLPA TILL!

Ni som vill protestera mot planerna på att avskaffa slöjden som obligatoriskt ämne i grundskolan –

kopiera och sprid protestlitan som följer med som bilaga till denna tidning. Har den förkommit – ring efter fler från Läns hemslöjdskonsulenterna, tfn 0155-81830.

Anette Olsson, Läringskolan i Eskilstuna, täljer en smörknit. Foto: Eskilstunakurrien

MISSA INTE ÅRETS FERIE- FORTBILD- NING PÅ LÅNGMAREN!

Den äger rum 10 - 13 augusti.

Kursen heter HANTVERK - KULTUR - MILJÖ och riktar sej till lägg mellan- och högstadiets klasslärare, NO-, SO-lärare samt slöjd- och textillärare.

Kursen bygger på integrering mellan praktiska och teoretiska ämnen. Detta innebär att lärlag från en och samma skola prioriteras. Lärare från hela länet inbjudes att delaga.

Ansvariga för kursen är Läns hemslöjdskonsulenterna och Södermanlands museum

SISTA ANMÄLNINGS-
DAG
30 APRIL

Begär kursprospekt genom skolledningen eller Södermanlands läns hemslöjdskonsulenter, Ö Kyrkogatan 48, 611 33 Nyköping.

EN DAG PÅ LÅNGMAREN GER LÅNGT MER TILL ELEVERNAS UTVECKLING ÄN VECKOR I SKOLBÄNKEN.

LÅNGMAREN 1991. HANTVERK - KULTUR - MILJÖ – Intryck från en ovanligt lyckad fortbildning på torpet Långmaren anordnad av Södermanlands läns hemslöjdskonsulenter och Södermanlands museum i samarbete med lärare från grundskolan.

hämta vatten, rosta kaffe, bereda lin, tova ull, hugga ved, tälja i rått virke, göra björkvispar och göra studier av flora, kulturlandskap och miljö.

Dessutom fick vi en fantastisk historiebetraktning om allt från landhöjning, över jordbrukets utveckling och villkor, till nära problem som "skit och sopor".

Jag deltog tillsammans med ett lärarlager från Borgmästarhagsskolans högstadium. Lärarlageret bestod av en No-lärare, en So-lärare, en träslöjdlärare och så jag, textillärare.

Vi såg genast möjligheten att knyta ihop våra ämnen till en helhet

för eleverna. Allting hänger ju ihop. Vi såg att det här var en möjlighet och tillgång för våra elever som vi inte kan erbjuda dem i klassrummet. Vi fick också glädjen att under en dag i september månad arbeta på Långmaren med en av våra åttor. En fantastisk dag!

Eleverna var mycket nöjda och positiva. De tyckte bara att en dag var för lite. Jag tror att Ana-l-upplevelserna var många den dagen. Apptiten var enorm, fast inte bara på mat. Men tänk att självhushållets mat var så god! Tänk er nybakade rågkakor med

egenhändigt nybakat smör på!

Jag önskar att den svenska skolan kunde ha mer av den här typen av konkret, helhetsgivande undervisning och att alla fick del av den. En dag på Långmaren ger långt mer till elevernas utveckling än veckor i skolbänken.

Jag är glad att jag fick vara med

VIVIANN NORDBERG
BORGMASTARHAGSSKOLAN
NYKÖPING

Jag och 40 andra grundskolelärare deltog i en bra upplagd kurs med kunniga ledare i en väldigt trevlig och inspirerande miljö (även i regn). Kursen var skräddarsydd för att kunna fungera på en temadag med elever ute på Långmaren – en temadag där eleverna på ett naturligt sätt får en uppfattning om varför samhället, miljö och människorna är och ser ut som i dag.

Vi fick lära oss självhushållets villkor på ett torp innan "vår moderna" tid, med elektricitet, maskiner, miljöhot osv., gjort sig gällande. Vi fick praktiskt arbeta med att laga mat,

SOMRINGARNA PÅ VATTNET

Länets hemsjödskonsulenter arbetar med att föra viktiga överlevnadskunskaper vidare, kunskaper som tidigare traderats från generation till generation. I vårt län arbetar två hemsjödskonsulenter över hela länet. Det är ett nästan omöjligt arbete där det gäller att vara slugare än räven och en bättre hushållare än ekornen. Det gäller att arbeta så att ideerna sprids av ständigt nya entusiaster – som ringarna på vattnet.

DET VAR EN DAG MAN INTE GLÖMMER NÄR MAN ÄR NIO ÅR

Hur torparliv på Långmaren blev torparliv på Åkerskolan - en återkommande succé

Våren 1990 deltog ett lärarlager från Åkerskolan i en av Läns skolnämnden anordnad utbildning på temat SÖRMLÄNDSKT TORPARLIV.

Kursen var förlagd till torpet Långmaren på Nynäs och de tre kursdagarna var mycket lyckade och bra planerade av inspirerande och duktiga ledare från Södernanlands läns hemsjödjsförening och Södernanlands museum.

Mitt personliga minne från dessa dagar är en tovad bild med ett vårt träd under rosa lätta moln, för så kändes dessa dagar, positiva, kreativa, inspirerande, tycker textillärare Ann-Marie Wengelin, en av Åkerskolans fyra deltagare.

Övriga i arbetslaget var Stefan Cedervall, träslöjds lärare, som tillbringade en stor del av tiden med att sitta i solen och slöjda i rätt virke, Lillemor Ljung, lågstadielärare och Ingebritt Malmgren, mellanstadie lärare som tog del av vardagssysslor vid ett torp - tvätt, matlagning, vedhugning, rensa ogräs, ja allt som var vardagssysslor vid ett torp i Sverige.

Alla var överens om att detta skulle spridas vidare till övriga kollegor vid Åkerskolans låg- och mellanstadium.

Denna fortbildning genomfördes under fyra värväxlar i april och maj 1991.

Tre kvällen tillbringade vi vid Ulvastugan där lärarna fick arbeta gruppvis med tova, spinna, slöjda med kniv och vardagssysslor vid ett torp.

Sista kvällen besökte vi Åkers hembygdsmuseum där vi förplägnades med korngryn och fläsk (vilken fest). Ingebritt och Lillemor underhöll med sång till maten. Vi titade också på videon "Ivar på Långmaren".

Alla vara förfjusade och beslöt att vi skulle genomföra temadagar "Torparliv" vid Ulvastugan för åk 3 och 5 under höstterminens första veckor.

Ulvastugan är ett torp vackert beläget nära skog och sjö, ca 5 km från skolan.

Årskurs 5 fick två dagar med övernattning vid torpet. De sov i tält eller inne i stugan. Bara att borsta tänderna ute under stjärnorna var ett äventyr.

Vi var tre lärare - klasslärare och slöjdlärare som delade in klassen

i tre grupper, vilka altemnerade mellan köksarbete, träskärning - rörslevvar och linboredning.

Under kvällen deltog många föräldrar i lekar och korvgrillning. De fick också ta del av det som eleverna hade lärt sig under dagen.

Innan vi genomförde dagarna vid torpet så fick eleverna se videon om "Ivar på Långmaren", läsa om gamla tider för att bättre förstå hur det var att leva förr.

Vi slutförde arbetena från temadagarna i skolan under de ordinarie slöjdlektionerna. I träslöjden skar vi färdigt våra rörslevvar i sälj och i textilslöjden provade vi att spinna lin. Men när vi vävde band till rörsleven då tog vi maskinspunnit lingarn.

I årskurs 3 beslöt vi att eleverna skulle vara vid torpet en dag och till denna dag skulle alla ha matsäck och lite smutsig tvätt med sig. Även här delades klassen i tre grupper som altemnerade mellan läraerna.

Eleverna fick tvätta på gammalt sätt i hink med tvättbräda och såpa. Största lyckan var att bära vatten med okets hjälp. När gruppen tvättat färdigt lekte de gamla lekar.

I träslöjdsgruppen satt alla och täljde barkbåtar med nävseggel och i textilgruppen tovades plattor som sedan blev till bilder eller kramdjur.

Bäst ändå var det nog när man fick sitta i solen och äta sin matsäck och leka med kompisarna i sandgroppen bakom torpet.

Det var en dag man inte glömmmer när man är nio år

Och visst tycker väl vi lärare att det var extraarbete, men anser att det var det värt genom den fina kontakt vi fick med eleverna under dagarna vid torpet och i vårt fortsatta arbete i skolan.

Vi skall fortsätta även nästa läsår med kommande åk 3 och 5 och hoppas på lika fin respons från dess

elever.

Dessa temadagar är möjliga att genomföra vid Åkerskolan därför att våra kollegor på låg- och mellanstadiet ställer upp och tar hand om de elever som normalt ska ha slöjd de dagar vi tillbringar vid torpet.

Nästa läsår hoppas vi också på att väcka intresse och engagera fler föräldrar för gamla hantverk och vår svenska torparhistoria, t ex vid ett föräldramöte där föräldrarna får vara elever och prova på olika tekniker genom barnens handledning.

P S Årskurs 6 är mycket irriterade över att de inte hann få någon dag vid Ulvastugan när de gick i åk 5

STEFAN CEDERVALL
ÅKERSKOLAN
ÅKERS STYCKEBRUK

BÄSTA SKOLDAGEN PÅ HELA ÅRET

I maj 1990 deltog även ett lärarlager från Lundby skolan, Eskilstuna i kursen SÖRMLÄNDSKT TORPARLIV på torpet Långmaren.

Vi lärare mycket entusiastiska när vi kom. m från kursen.

Hösten 1990 började vi samarbeta med museet i Eskilstuna, museipedagog Ulla Fjæstad samtintendent Ulla Ljungberg. Vi kom överens om att anordna en dag för två klasser två Sörmlandsgården i har liknande miljö som

Museet hjälpte till att engagera kunnsin och intresserade hantverka-

re. I skolan gjordes förberedelser. Eleverna fick bl a se en diaserie om Sörmlandsgården.

I maj 1991 åkte årskurs 3 och 5 med buss till Sörmlandsgården. Glad och entusiastiska elever, en del i tidseutliga kläder, arbetade sedan i grupper med följande hantverk:

Matlagning Här fick barnen göra potatssplättar, grädda pannbröd och kärna smör. Barnen malde och kokade kaffe till samliga vuxna.

Vedhugning Till köket och kammarerna där udden bearbetades behövdes det massor av ved.

Smörknivar Vi arbetade med rätt virke i björk

Barkbåtar Grov funnbark användes

Vispar och kvastar Eleverna fick björktreis att barka och binda ihop.

Tovning Vi använde färgad och ofärgad kardad ull. Ullen formades till bollar och ormar.

Vävning Här fick man prova på trasväv och bandvävning

Karda och spinna Ullen värmdes vid öppna spisen och sen var det bara att karda och spinna.

Linsådd Det var arbetsamt att gräva, kratta och så jämnt

Eleverna kunde också titta på hur man arbetar med rotslöjd.

Elevernas kommentarer under dagen var: "Bästa skoldagen på hela året"! Än i dag lever minnena kvar hos eleverna.

Tack vare gott samarbete med museipersonal och hantverkare samt nöjda elever och lärare, planerar vi nya hantverksdagar i samma regi.

M-STADIELÄRARE SIGRITT ORNST
L-STADIELÄRARE KARIN JOHANSSON
SLÖJDLÄRARE SVEN-ERIK JOSEFSSON
TEXTILLÄRARE MARGARETA NORKIN-
FORSSTUND

Elever från Lundby skolan tovar, udden och formar den till bollar och ormar. Peter Eskilstunakvarten

ATT TOVA SOM SKYTTERNA

Under fyra kursdagar i februari fortbildade sej en grupp sörmländska studiecirkelledare, hantverkare och textilkonstruärer i mångtusenåriga centralasiatiska tovningsmetoder.

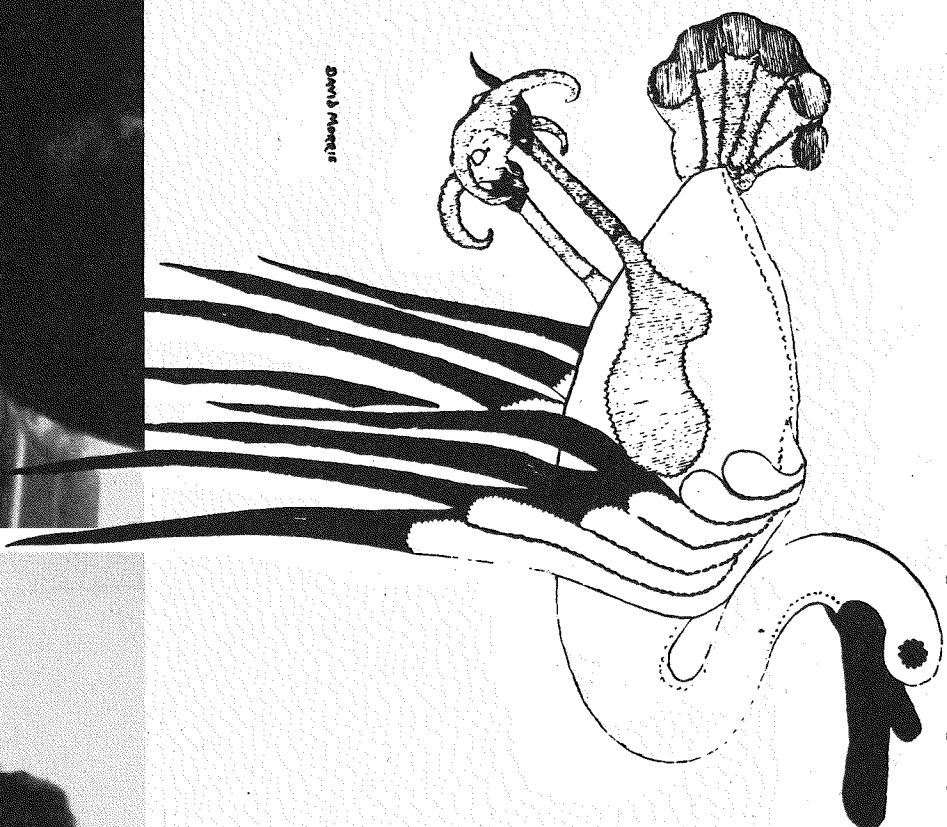
Studieförbundet Vuxenskolan stod som arrangör och lärare på kursen var Lille-Mor Bonman, länets hemsjödskonsulent och Hans Lundin, färg- och formlärare på Röda korsets folkhögskola i Mariefred

Genom järnridån till det forna Sovjetunionen har de senaste årtiondena sipprat spännande uppgifter om de centralasiatiska nomadernas metoder att tova intrikata, konstfulla hästmunderingar, sadelväskor, kläder, mattor, tält osv.

Genom internationella

filtsymposier har kunskap om dessa tovningsmetoder spitt sej som en löpeld bland textilkonstruärer och konsthantverkare runt om i Europa och USA. Detta har inneburit att tovningen fått en kraftfull färgsprakande pånyttfödelse i en

mera mångsidig användning än tidigare. Vi planerar fortsatt kursverksamhet till hösten. För information ring 0155-818 30.

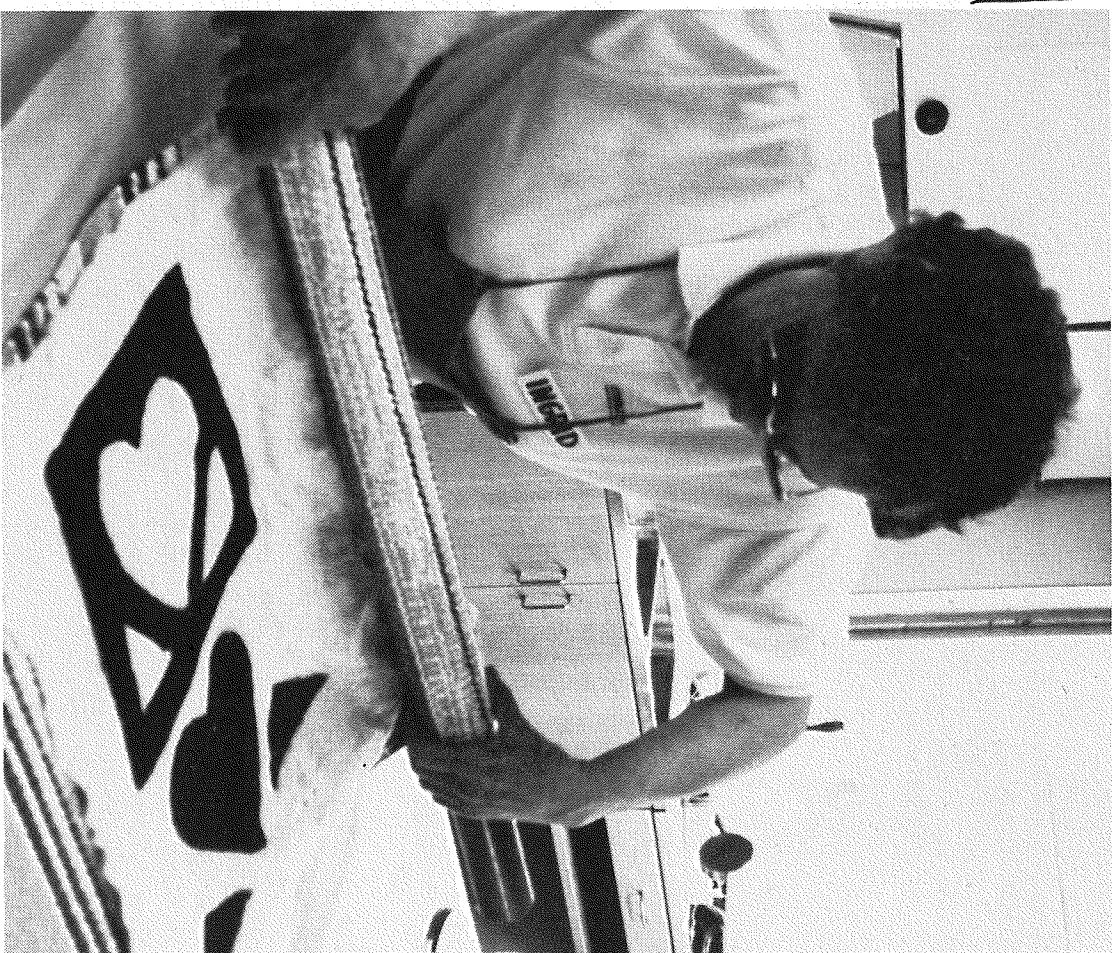

Doris Mequr

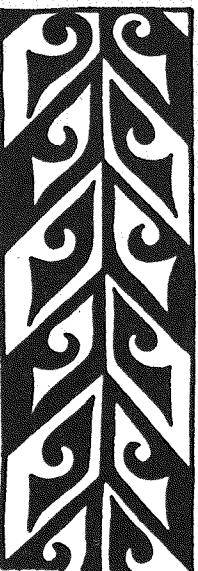
En av fyra soamskulpturer av fil: Grefynd från Pazyryk i Altai, 400 - 300 f. Kr.

Pia Tjöblom Rygsäckslut klipper mönster ur löst förfyllnad och färgade mönstertplator

Ingrid Fryk rullar in vilan i en plasmatta för att kunna tova fast det förfyllade mönstret

Mönster på hästsamsring från grachög i Pazyryk, 500 f. Kr

Ett lejonhuvud på filgobelning från grachög i Pazyryk, 500 f. Kr

Ett lejon på sadeltäck från grachög i Pazyryk, 500 f. Kr

SOMMARKURSER I VÄVNING OCH FÄRGNING

FINNVÄV

60 lektioner
9 - 14 juni
Förkunskaper: Grundkurs i vävupp-

sättning och bindningslära
Lärare: Git Palmgren
Plats: Malmköping

sättning och bindningslära
Lärare: Git Palmgren
Plats: Malmköping

Handarbets Vänners vävateljé
Plats: Skälby skola, Stallarholmen

DALDRÄLL OCH GAGNEFFKRUS

60 lektioner
3 - 8 augusti
desstom plocktekniker som HV-teknik, noppväv, ryssväv, dukagång, opphämta m fl
Förkunskaper: Grundkurs i vävupp-

DEKORATIV VÄVNING I RAM
76 lektioner
7 - 15 augusti
Kursen riktar sej i första hand till textillärare, konsthantverkare och handledare som har viss vana vid vävning
Lärare: Britt Marie Boulogner, textilkonstnär med yrkeserfarenhet från

REAKTIV FÄRGNING
av bomull,lin och ull
Grundkurs 60 lektioner
11 - 17 juni
Lärare: Britt Marie Boulogner
Plats: Skälby skola, Stallarholmen

SISTA ANMÄLNINGSDAG TILL SOMMARKURSERNA - 22 MAJ

Begär kursprojekt från Södermanlands läns hemsjödsförening, Ö Kyrkogatan 48, 611 33 Nyköping, tfn 0155-818 30.

VÄVSEKTIONEN

inbjuder till

VISNING AV TEXTIL-MAGASINET

Södermanlands museum, Norra Bangårdsgatan, Nyköping
14 mars kl 10.30-13.00

Ett utmärkt tillfälle för alla vävintresserade att göra en djupdykning i länsmuseets textila gömmor. Delar av hemsjödsföreningens tygprovinsamling kommer också att finnas till beskådande.

Eva Thunér-Ohlsson och Lile-Mor Boman guidar.

Vävsektionen ordnar en lätta-

re förtäring till självkostnadspris och vill ha

ANMÄLNINGAR SENAST 11 MARS till Gertrud Sjölin, tfn 0155-818 30

OBS! Max 25 deltagare
Arr. Södermanlands läns hemsjödsförening och Södermanlands museum

FLYTTREÅ PÅ VÄVGARNER

cottolin, bomull, lin
14 mars kl 13.30 -15.00

Hemsjödsföreningens kansli, Ö Kyrkogatan 48, Nyköping
Fyll så många hemsjödsksars Du vill med valfria garner för 100 kr/st.

VÄVSEKTIONEN

inbjuder till

VÄVTÄVLING

Alla Väckunniga Medlemmar i Södermanlands läns hemsjödsförening

VÄV ETT ALSTER I ROSENGÅNG!

Det får vara max 1 m2 och alla material är tillåtna.Bidragen skall vara monterade (fällade, ev hängningsanordning, klädesplagg sydda etc).Valfritt antal bidrag/deltagare.Märk bidraget med ett färsatt sluret kuvert innehå-

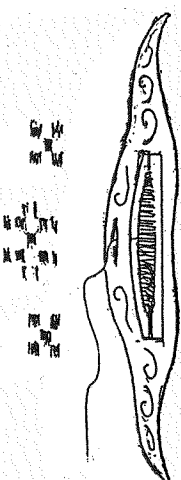
lande namn, adress och telefonnum-

mer.

Tävlingsbidragen skall vara Läns hemsjöden tillhanda senast den 1 september 1992 under adressGit Palmgren, Smedsbo, 642 00 Flen

Vinnarna utses genom omröstning på vårt första vävsektionsmöte under hösten 1992.

Ett flertal priser kommer att utdelas skänkta av Hemsjöden i Katrineholm, Vävruten i Eskilstuna, Gunilla Blomqvist i Eskilstuna samt Atejé Git i Flen

KALENDARIUM

14 mars

Visning textilmagasinet, Södermanlands museum, Norra Bangårdsgatan, Nyköping
Anmälningar senast 11 mars, tfn 0155-818 30
Arr Vävsektionen, Södermanlands läns hemsjödsförening

15 mars - kl 11-16

RÅ SLÖJD
Hantverksdag med slöjddemonstrationer, Faktorimuseet, Faktoriholmarna, Eskilstuna
Utsällningen RÅ SLÖJD 15-29 mars
tsd-sönd kl 11-16
Arr Läns hemsjöds konsulenterna och Eskilstuna museer

4 april

Årsmöte Södermanlands läns hemsjödsförening
Ängeln, Katrineholm
Separat kallelse till medlemmarna

26 april - 14 juni

Svensk slöjd på Nääs

Årets tema Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige
Södermanlands läns hemsjödsförening ställer bl a ut kollektionen GÖMT MEN INTE GLÖMT
Arr Älvsborgs läns hemsjödsförbund

30 april - 10 maj

SÖRMLÄNSKT HANTVERK 1992
Resultatet av årets tävling visas
Grps holms slott
Arr Södermanlands läns hemsjödsförening

prel v 20-23

VÅRBRUK PÅ TORPET LÅNGMAREN
Barnverksamhet för grundskoleklasser och förskolegrupper
Upplysningar och bokningar genom Södermanlands museum 0155-457 00
Arr Läns hemsjöds konsulenterna och Södermanlands museum

Var med i LINSPÅNADS-

TÄVLINGEN 1992

LÖRDAG 30 MAJ

MALMKÖPING

Första pris 1 000 kr ur Ann-Marie von Stockenströms fond
Begär tävlingsregler
SISTA ANMÄLNINGSDAG - 27 APRIL till Gertrud Sjölin, 0155-818 30
Arr Södermanlands läns hemsjödsförening

30 maj

Malmköpings marknad
Linspinnings tävling Slöjddemonstrationer Barnverksamhet

12 juni - 31 augusti

SLÖDSSOMMAR PÅ LILLEVALCHS
Här har du en unik chans att under några intensiva sommarveckor möta slöjdare och hemsjöds konsulenter från hela landet. Utsällningen börjar med en Sörmlandsvecka
Arr Svenska Hemsjödsföreningarnas Riksförbund, SHR

TIDNINGEN HANDLAGET

Redaktion:
Bie Seipel 0159-113 53
Git Palmgren 0157-930 50
Lille-Mor Boman och Gertrud Sjölin 0155-818 30
Postadress:
Ö. Kyrkogatan 48
611 33 Nyköping

Hör av Dig med uppgifter till kalendarium och med uppslag till artiklar och intressanta ämnesområ-